

Center Stage

Center Stage handlar om viljan att lyckas och de offer som krävs för att realisera sina drömmar. Den beskriver hur konkurrens och utslagning kan få unga människor att omvärdera sina verkliga motiv för framtiden, kanske för alltid överge sina drömmar, eller följa nya.

Rekommenderad för åk 7

En filmhandledning av
Louise Lagerström

Handling

I *Center Stage* möter vi ett antal unga dansare under två uttagningar till den beryktade (fiktiva) balettskolan American Academy i New York. Vi följer dem, och andra elever som redan finns på skolan, under en tid av tuffa utgallringar vars syfte är att välja ut sex elever till skolans ätråvärda fasta ensemble. Under denna testperiod blir några av dem rumskamrater och strax uppstår både vänskapsband och rivalitet, men också kärleksintriger.

Där finns Jody, som verkligen fått kämpa för sin plats, då hon har viljan men kanske saknar de bästa fysiska förutsättningarna. Eva är en naturbegåvning men är också kaxig och ifrågasätter både lärarna och undervisningen. Maureen, som är den mest tekniskt skickliga av alla, har varit på balettskolan sedan nio års ålder men saknar viljan då hon drivits så hårt av sin mor att hon till och med drabbats av ätstörningar.

Här finns också tre killar – ryske Sergei, som gått fyra år redan, Charlie, en "lantist", och den homosexuelle Erik, och de blir nya bekantskaper till flickorna. Det är också de tre flickorna som filmen i huvudsak fokuserar på. Jody, Maureen och Eva kommer så småningom att omvärdera sina ursprungsdrömmar och börja analysera varför de egentligen vill dansa och hur mycket det är värt att satsa.

Regelrätta dansnummer varvas med bilder från den disciplinerade träningen vid bommen. Tuktade fötter snörs, tejpas och svalkas. Vi får också se sekvenser som speglar deras personliga problem och utveckling. Alltså den mödosamma vägen till målet, den stora

Jody – Amanda Schull – provar den friare jazzdansen.

danssuppvisningen, där ungdomarnas fortsatta karriär helt kommer att avgöras.

Denna framtid har Jonathan, skolans maktfullkomlige rektor och konstnärlige ledare, i sin hand, vilket han inte försitter några chanser att betona. Samtidigt är han också inblandad i skolans omskvallrade triangeldrama eftersom han har "stulit" kompaniets ballerina Kathleen från Cooper, skolans manlige stjärna och hans koreografkonkurrent.

Jonathan och Cooper skall nämligen koreografera varsin av de två slutproduktionerna och har handplockat de elever de tror kommer att ha bäst chans att lyckas i branschen. Maureens plats som stjärna i Jonathans produktion är given, medan Eva sätts i en liten perifer roll. Cooper väljer att satsa på Jody, Erik och Charlie.

Repetitionerna kompliceras något av att Cooper tidigare har förfört Jody och fått en henne att tro på en djupare relation. Men han har också lockat fram ett nytt, friare sätt att dansa hos henne och Jody väljer därför att fortsätta med honom trots den känslomässiga frustrationen.

Precis innan premiären händer det saker bakom kulisserna. Erik blir skadad och Cooper hoppar själv in i huvudrollen mot Jody. Tillsammans framför de en modern balett som exakt visar sig skildra de kärleksintriger som utspelar sig på skolan. Maureen å sin sida tar det drastiska beslutet att i sista minuten överlåta sin huvudroll till Eva. Publikerna blir överraskad, men mest chockad blir Maureens mor som, vid

en uppgörelse med dottern efteråt, inser att hon drivit sin dotter för hårt, att hon överfört sina egna brutna illusioner på sitt barn.

Även Jonathan är upprörd över myteriet på scenen men han är dock så pass imponerad av Evas framträdande att han lite motvilligt erbjuder henne en plats i kompaniet.

Jody å sin sida erbjuds att vara med i en ny experimentell dansgrupp som Cooper lyckats starta tack vare ekonomiskt stöd från en rik välgörarinna. Jody accepterar och godtar en fortsatt relation på vänskaplig och professionell basis. Jody har nu istället uppmärksammat Charlie, som hela tiden funnits troget vid hennes sida som stöd. Hon ber honom om en träff. De vandrar iväg hand i hand under de andra elevernas jubel.

Att omvärdera sina drömmar

Center Stage handlar om att förverkliga sina drömmar. Utanför danssalens panoramafönster ser vi det lockande New York med sina skyskrapar som en påminnelse om att "If I can make it there, I'll make it anywhere".

När eleverna kommer till metropolen från landets alla hörn har de siktet inställt på att lyckas till varje pris, kosta vad det kosta vill.

De dansare vi följer kommer emellertid att börja omvärdera sina drömmar under utbildningens gång. Jody som hela tiden trakasseras av lärarna för sin otillräckliga talang kommer i kontakt med en friare typ av dans då hon först tar en klass i jazzdans och sedan värvas

av Cooper till hans mer experimentella dansgrupp.

För Jody blir det i det närmaste förlösande att inse att hon faktiskt både passar bättre för den typen av dans, och att hon där känner en större frihet. När hon i slutet ställs inför möjligheten att kanske ändå få en plats i Jonathans ensemble avböjer hon utan att få veta ens om hon platsar. Hellre en framstående och kreativ plats i en fri grupp än att för alltid stå i bakgrunden i det strikta klassiska kompaniets hierarkiska struktur.

Maureen får, tack vare den uppvakande medicinstudenten Jim, smak för ett liv utanför den stenhårt disciplinerade skolan och upptäcker att hon kan älskas för den hon är. Insikten om att hon hela tiden försökt leva upp till sin mors drömmar blir definitivt avgörande då hon bestämmer sig för att hoppa av dansen.

För Eva, rebellen som hela tiden har det lätt för sig men som ifrågasätter systemet och har svårt att förlika sig med skolans hierarki och koder, handlar det om att ta ett beslut om vad dansen egentligen betyder för henne själv. Ett samtal med lärarinnan Juliette får henne att ändra attityd. Att inte se alla som fiender utan sätta sig över allt som kringgårdar dansvärlden och koncentrera sig på sitt utövande.

★ Drömmar är vår största drivkraft, inte minst när det handlar om konstnärliga yrken och ett eventuellt liv i ramplyuset. Fundera kring hur flickornas drömmar ser ut och vid vilken punkt de tvingas omvärdera det som tidigare verkade självklart. Diskutera hur drömmar kan se ut. Vågar man leva ut dem och vad betyder det att de också bekräftas av omgivningen, familjen och vännerna? Skall man ibland ge upp drömmar och istället tänka realistiskt? I vilket läge kan man, och skall man ta det beslutet?

Offer och överlevnad

För filmens inblandade blir utbildningen vid skolan en början på ett nytt liv långt hemifrån. De blir nu upptagna i en ny slags familjekonstellation och gemenskap. Trots att dansskolan är som en liten isolerad ö, blir dansskolan till ett miniatyrsmåhåll där eleverna snabbt blir medvetna om de utslagningsmekanismer som kommer att möta dem ute i "verkligheten".

Ledaren Jonathan anslår direkt den hårda tonen i sitt inledande välkomnande där han talar om att de må ha varit bäst i sin skola, men nu är det att börja från noll som gäller. De bör inte göra sig några illusioner och drömma om soloprestationer i strålkastarljuset på anrika Lincoln Center. Här handlar det om stenhårt arbete.

★ Fundera kring det här sättet att på

militäriskt manér först bryta ner eleverna för att sedan bygga upp dem. Är det en metod som fungerar? Vilka blir vinnare och vilka blir förlorare?

I kontrast till de instängda danssalarna och de små sovrummen på skolan presenteras vi också för världen utanför. En av de tydligaste kontrasterna uppstår då eleverna går på salsklubb och dansar för att de finner glädje i det och inte behöver bevisa att de gör på "rätt sätt". Dagen efter blir naturligtvis en pina då eleverna bakfulla missköter sig i klassen och straffas med spegelputsning.

Vissa uppoffringar är ännu värre. Lärarna kommenterar ständigt, i mycket syrliga ordalag, dansarnas fötters vridförmåga, benens vighet och inte minst deras vikt. Maureen lyckas i det längsta dölja sina ätstörningar medan andra kickas ur skolan för att de inte har kontroll över sitt ätande.

★ Filmen ställer tydligt den instängda världen i skolan mot den friare "där ute". Diskutera hur kontrasterna ser ut. Det glädjelösa slitet vid bommen med pianoklinkande, mot jazzklassen med pulserande musik, där alla kramas, skratrar och äter muffins. Hur ser den värld ut som Maureen gått miste om? Kvällar ute med vänner, bowling och pizza. Är något värt dessa offer och är de nödvändiga? Känns beskrivningen av kontrasten mellan världarna äkta eller är den mer en dramaturgisk effekt?

Formen – ett bekant tilltal

Center Stage är en film som vänder sig till en ung publik. En publik som till stor del är tillvand vid televisionens specifika estetik och berättarstrukturer. Förenklat kan man kanske kalla det en amerikansk stil eller dramaturgi, som framför allt genomsyrar de serier som vi till vardags kallar såpoperor. *Center Stage* lånar mycket från den genren i sitt sätt att arbeta med etablering, fördjupning och upplösning.

I filmens anslag får vi en snabb och effektiv presentation av karaktärerna där vi både tematiskt och rent geografiskt särskiljer deras världar samtidigt som vi uppmärksammas på det som så småningom kommer att företa dem.

Rågblonda Jody från Colorado, ställs mot den mer "streetsmarta" Eva från Boston med latinamerikanskt ursprung. Eva är en naturbegåvning som nästan besväras av sin talang och som ser ett stipendium som förnedrande medan Jody har att kämpa emot både den fysiska utmaningen och föräldrar som ställer sig tvekan inför hennes satsning på dans.

Jody besitter den provinsiellas blåögda charm. Hon imponeras av sin omgivning, faller för skolans dansstjärna men har

ändå fötterna på jorden och är beredd att jobba hårt. Maureen, perfektionisten med ätstörningar, Erik den homosexuelle, ryssen Sergei; alla är de typer som vi förmodas möta just i den miljön. Deras handlingar och replikskiften för fram ungefär det vi väntar oss att de skall göra.

Filmen skildrar flera personers problem samtidigt, låter dem ta lika mycket tid av filmen i anspråk, etablerar deras konflikter, och ser sedan till att någon form av problemlösning ges i slutet.

Karaktärerna i är inte i första hand mångfacetterade personligheter med unika öden. Snarare företräder de flera olika arketyper; slitvargen, individualisten, perfektionisten, som alla har sin bestämda plats i kollektivet och som var och en blir bärare av en specifik egenskap eller attribut som får oss i publiken att snabbt orientera oss.

★ Diskutera varför regissören väljer att berätta just på detta sätt. Vilka fördelar vinner man på att ha denna typ av överenskommelse med publiken och vad kan nackdelarna bli?

★ Karakteristiskt för så kallade såpoperor är att de egentligen aldrig erbjuder ett slut eller berättas klart. Historierna förblir istället öppna för vidare förvecklingar och personernas öden erbjuds egentligen oändliga möjligheter. Kan vi tänka oss en fortsättning för de olika karaktärerna och hur skulle den kunna te sig?

PRODUKTIONSUPPGIFTER

USA/Tyskland 2000

Manus: Carol Heikkinen

Regi: Nicholas Hytner

Foto: Geoffrey Simpson

Klippning: Tariq Anwar

Musik: George Fenton

I ROLLERNA

Jody – Amanda Schull

Eva – Zoë Saldana

Maureen – Susan May Pratt

Jonathan Reeves – Peter Gallagher

Cooper Nielsen – Ethan Stiefel

Nancy, Maureens mor – Debra Monk

Charlie – Sascha Radetsky

Sergei – Ilia Kulik

Erik – Shakiem Evans

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 115 min

Format: 1:2,35

Ljudsystem: Dolby digital

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 2000-08-17

DISTRIBUTION

Columbia Tri-Star, Box 9501, 102 74 STOCKHOLM Tel. 08-555 790 00, fax 08-555 790 50 www.columbiatristar.se

